

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 12-10-2424 סולומון נ' שר הבריאות

1

בפני כב' השופט בן-ציון גרינברגר

ד"ר אבי סולומון
ע"י ער"ד שלמה יוספסון

המערער

נגד

שר הבריאות
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

המשיבה

2

3

פסק דין

4

5

1. לפניי ערעור על החלטת כבוד השופט (בדימוס) אמנון סטרשנב מיום 07.06.2012 (אשר לצורך
העניין ייקרא "המשיב"), אשר לו הואצלו סמכויות שר הבריאות בענייני משמעת, בה קבע, במסגרת
סמכותו עפ"י ס' 45 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט - 1979 (להלן: "הפקודה"),
ובהתאם להמלצת וועדת המשמעת (להלן: "הוועדה"), כי בכל הנוגע לפרשה הראשונה שיוחסה
למערער, יוטלו עליו שלושה חודשי התליית רישיון; ואילו בניגוד למסקנת הוועדה - לפיה יש לזכות
את המערער מן המיוחס לו בפרשה חשנייה - קבע המשיב כי בעניין פרשה זו, אין לזכותו מכל
המיוחס לו, ורישיונו יותלה למשך שלושה חודשים באופן החופף לשלושת החודשים שהוטלו
במסגרת הפרשה הראשונה.

13

14

עובדות המקרה

2. ביום 03.09.08 הגיש המשיבה למנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר בועז בר לב, קובלנה כנגד המערער,
רופא שיניים מומחה, בגין שתי פרשיות:

16

הפרשה הראשונה - נוגעת למתלונן מר מרדכי עמר (להלן: "המתלונן"), והיא ארעה בתקופה
שבין נובמבר 2005 - אוקטובר 2006. מתוך הקובלנה עולה כי המתלונן היה זקוק לעבודה דנטלית
רבה ומגוונת, לרבות טיפול במצב החניכיים שהיה ירוד, טיפולי שורש, מבנים וכתרים, והוא טופל
באותה תקופה על ידי המערער. נטען, כי במקום לבצע תוכנית טיפולית נרחבת לשיקום פיו של
המתלונן, נעזר המערער לבקשת המתלונן לתת עדיפות למראחו האסתטי, והוא טיפל בו בדרך
שאינה מקובלת, תוך גילוי רשלנות חמורה בביצוע הטיפול, וללא שיבחיר למתלונן את משמעות
הטיפול. כך נטען, כי המערער לא טיפל בחניכי המתלונן לקראת מתן הטיפול, ביצע טיפולי שורש

23

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סולמון נ' שר הבריאות

- 1 לקויים, ביצע עקירות באופן רשלני וחלקי ובנה את הגשר בפה מוזנח, ללא היגיינה אוראלית
- 2 מתאימה ובמצב של דלקות בתנייכים; ועקב טיפולו הרשלני של המערער, נאלץ המתלונן לעבור
- 3 שיקום פה מחדש לאחר סיום הטיפול. כמו כן נטען, שהמערער ניהל רישום לקוי בכרטיס הטיפולים.
- 4 על בסיס האמור, נטען בקובלנה כי בפרשה זו נחג המערער ברשלנות חמורה במילוי תפקידו,
- 5 ובחנתנות שאינה הולמת רופא שיניים מורשה, כאמור בסעיף 3(45) ו-1(45) לפקודה.
- 6 **הפרשה השנייה** - הקודמת לפרשה הראשונה מבחינה כרונולוגית, התרחשה בשנים 2002-
- 7 2003, ונוגעת למתלונן מר יוסף עמיר ולהלן: "**המתלונן**". כנטען בקובלנה, **ראשית** המערער נטש את
- 8 המתלונן במהלך הטיפול. **שנית**, נטען בקובלנה כי המתלונן העביר למערער המחאות עבור טכנאי
- 9 השיניים, ולאחר מכן המערער הודיע למתלונן (בטענת שווא) שהמחאות נגנבו. בשל כך המתלונן
- 10 ביטל אותן והעביר המחאות חדשות למערער - אותן המערער קיבל למעשה במרמה ולא העבירן
- 11 לטכנאי השיניים (בהמשך הם בוטלו על ידי המתלונן, לאחר שהתברר לו כי הועברו לאדם אחר,
- 12 והקשר הטיפולי עם המערער נותק). **שלישית**, המערער לא חשיב לפניו משרד הבריאות לחגיב
- 13 לתלונה שהוגשה נגדו, ושיבש את חליכי בירור התלונה. על כן נטען נגד המערער, כי בפרשה זו כי
- 14 גילה התנהגות שאינה הולמת רופא שיניים מורשה, כאמור בסעיף 3(45) לפקודה.
- 15 3. חוועדה שהתכנסה לדון בקובלנה האמורה, וקיימה ארבעה דיונים, בתאריכים: 08.06.09,
- 16 28.04.10, 25.07.10, 04.10.10 ו-08.03.11, אשר לאחריהם נתנה את המלצה.
- 17 4. בפני חוועדה הופיעו ד"ר אליעזר צלמון, שחוות דעתו הייתה חלק בלתי נפרד מן הקובלנה;
- 18 ד"ר עמליה מוטשיק, מהאגף לבקרת איכות במשרד הבריאות, המטפלת בתלונות הציבור; וד"ר
- 19 ודים פיקובסקי, רופא שיניים מחוזי בבאר שבע. מטעם המערער העידו הוא עצמו, ורעייתו.
- 20 5. ביום 27.09.11 נתנה חוועדה "ידן וחשבון" לפי סעיף 47 לפקודה, ובו המליצה, בין היתר, כי
- 21 בפרשה השנייה, בעניינו של מר יוסף עמיר, אין לעקוט נגד המערער באמצעי משמעת, כי בנסיבות
- 22 העניין לא נמצא שהוא נטש את המתלונן במהלך הטיפול; וכן, לאור המצב בו היה נתון, ניתן להבין
- 23 מדוע לא שעה לפניו משרד הבריאות. כפי שניסחה זאת חוועדה:
- 24 נראה לי כי אכן מדובר במקרה מצער של חסותבכות כלכלית קשה של
- 25 הנקבל (הוא המערער, ב.ג.), כנראה בגלל סיבות שאינן תלויות בו כפי
- 26 שתואר בפירוט על ידי הנקבל ובעיקר על ידי רעייתו, שעשתה עליו
- 27 רושם אמין במיוחד ודברה מדם לבח. המתלונן ומשפחתו שילמו מחיר
- 28 קשה בגין האמור, הן מקצועי והן אישי, וכך כתוצאה מהחסותבכות [...]
- 29 מצא עצמו הנקבל נרדף ומאויס על ידי נושים שונים, ולא יכול היה
- 30 לעמוד בכל התחייבויותיו כלפי מטופליו, שכן מרפאותיו נסגרו והוא
- 31 מצא עצמו נודד עם מכשירים בין מרפאות ידידיו שסייעו לו על ידי

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סולומון נ' שר הבריאות

- 1 העמדת מרפאותיהם ללא תשלום. [...] לא מצאנו כי ביטול חשקים לפי
2 בקשת הנקבל מחשש שנגנב [...] נעשה מתוך כוונת מרמה ובתואנת
3 שווא, ובסופו של דבר המתלונן ביטל את כל חשקים והנקבל שילם את
4 תמורתם וגם מיצוי למתלונן [...] בנסיבות העניין כפי שתואר בפנינו
5 באריכות, לא התרשמנו כי הנקבל נסח את המתלונן בעיצומו של טיפול
6 [...]
7 נשארה בקשר לפרשה זו בעיית אי ההתייחסות לפניית משרד הבריאות.
8 בעניין זה נראה לנו, כפי שחודה הנקבל, כי בתקופה בה חיה במצוקה
9 קשה ובמנוסה אכן לא ענה לפנייתו. [...] ניתן להבין כי אדם הנמצא
10 במנוסה מפני נושיו, מקבל איומים ותביעות, עובר ממקום למקום,
11 כאשר המשפחה מגיעה לפת לחם ורעייתו אינה עומדת בלחצים, מנסה
12 להתאבד ויולדת עקב כך בחודש חשביני לחריונה. [...] אדם במצב כזה. [...]
13 אינו מתייחס לכל פנייה אליו.
14 לאור האמור לעיל, אנו ממליצים אפוא, שלא לנקוט נגד הנקבל בצעדים
15 משמעותיים בגין פרשת עמיר יוסף. (החודגשות אינן במקור, ב.ג.)
- 16 6. כאשר לפרשה הראשונה, מאידך גיסא, בעניינו של מר מרדכי עמר, המליצה הוועדה לנקוט
17 באמצעי משמעת נגד המערער, משום שלסברתה, הוא כשל כחנתהגות חמצופה מרופא שיניים, הן
18 לגופו של הטיפול, והן בקשר לניחול הרישום בקשר לטיפול במתלונן. עוד ציינה הוועדה כי למסקנה
19 זו הגיעה לאור החומר הרפואי שחונה לפתחה, הידע המקצועי והניסיון של שני רופאי השיניים חברי
20 הוועדה, גם ללא הזדקקות לעדויות המקצועיות שהושמעו בפניה. התרשמות הוועדה הייתה כי
21 המערער תעמיד לנגד עיניו כמטרה ראשונה במעלה את מראהו תאסתטי של מר עמר, מבלי שעמד על
22 עקרונות מקצועיים בסיסיים המחייבים רופא שיניים סכר המעניק טיפול לשיקום פה נרחב. כך
23 דברי הוועדה:
- 24 טיפולו של הנקבל במר עמר בנסיבות המקרה הוא טיפול פגום ביותר,
25 שאינו מצופה מרופא שיניים, הן באי חכנת המטופל לשיקום פה נרחב
26 על ידי טיפול פריודונטי ראשוני, והן בהליך ביצוע הטיפול, ובעיקר חכנת
27 מבנים כדי לחוציאם לצורך ביצוע וחידוש טיפולי שורש כמו גם ביצוע
28 טיפול שורש ברמה ירודה וביצוע מבנים על גבי שיניים אלה.
29 נראה לנו כי גישתו של הנקבל לרצות את המטופל ולספק לו מראה
30 אסתטי תוך התעלמות מן הדרך הנכונה בה חיה כליו ללכת כדי לתת
31 טיפול מקצועי נכון, הייתה בעוכריו, אך זהו תפקידו של רופא שיניים
32 שהוא קודם כל רופא, וככל שחריפו או ההתקדמות בטיפול, אינם
33 מתיישבים עם ציפיותיו האסתטיות של המטופל, עליו להפעיל שיקול
34 דעת מקצועי ולהסביר זאת למטופל, על מנת שלא יצא שכרו בהפסדו.
35 ונציין, כי איננו מקבלים את טענת הנקבל כי הטיפול טרם הסתיים-
36 התקנת כתרים קבועים מדברת בעד עצמה. [...]

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 10-12-2424 סולומון נ' שר הבריאות

- 1 לאור כל האמור דעתנו היא שהנקבל אנו עבר עבירת משמעת לפי סעיף
- 2 (143) ו- (3) לפקודת רופאי השיניים, ועל חובתו לספק טיפול נאות
- 3 למטופל. [החדגושה אינה במקור, ב.ג.]
- 4 7. ביום 07.05.12, הגישה הוועדה דין וחשבון בעניין אמצעי המשמעת המומלצים בעניינו של
- 5 המערער, כדלהלן:
- 6 חשאלה העומדת בפנינו, היא האם בגין עבירת המשמעת שביצע הנקבל
- 7 כפי שתוארה על ידינו בפירוט בדין וחשבון מיום 27.09.11 די להסתפק
- 8 באמצעי משמעת של נזיפה (או התראה) או שמא יש מקום לאמצעי
- 9 משמעת של חתולית רישיון [...] לאור האמור לעיל, לא נראה לנו,
- 10 שבנסיבות העניין ניתן להסתפק באמצעי משמעת חפזות מחתולית, שכן
- 11 יהיה בכך מסר לא נכון חן מבינה ההרתעה הכללית והן מבחינת החשש
- 12 מחישנות מעשיו של הנקבל. נראה לנו כי האמצעי המשמעת המתאים
- 13 הוא תלית רישיונו של הנקבל לעסוק ברפואת שיניים לשלושה חודשים,
- 14 וכך אנו ממליצים בפני השר.
- 15 8. לאחר שהואצלו לו סמכויות שר הבריאות וקיבל לידיו את דו"ח הוועדה והמלצותיה, נתן
- 16 המשיב את החלטתו, ביום 17.06.12, בה אימץ את מסקנות הוועדה והמלצתה "...בכל הכרוך
- 17 למרשה הראשונה, שעניינה טיפול לקוי במתולונ, מר עמר, בה גילה הנקבל התנהגות שאינה
- 18 תואמת רופא שיניים מורשה, ואף חרג חריגה משמעותית מרמת הטיפול המצופה ממנו."
- 19 אשר למרשה השנייה, קבע המשיב כך:
- 20 מקובלות עליי מסקנות והמלצות הוועדה בכל הקשור להמלצת לזכות
- 21 את הנקבל משני פרטי קובלנה הראשונים- נטישת המטופל באמצע
- 22 טיפול וקבלת המחאות במרמה- ולא מצאתי מקום להתערב בהן.
- 23 שונה דעתי לגבי היסוד השלישי של הקובלנה, בדבר התעלמותו של
- 24 הנקבל מפניות משרד הבריאות (שש במספר) והיעדר שיתוף פעולה
- 25 מצדו, בניסיון לברר את התלונה כנגדו. לדעתי, אחריותו של הנקבל
- 26 לאישום זה הוכחה בעליל, וכל תירוציו לאי חיענותו לפניות משרד
- 27 הבריאות- רחוקים מלשכנע. ...
- 28 הנני קובע כי הנקבל התנהג באופן שאינו תואם רופא שיניים מורשה,
- 29 בכך שבמהלך השנים 2003-2004, התעלם מפניות משרד הבריאות
- 30 בגיסיון לברר עימו את התלונה שהוגשה כנגדו, ובכל גרם לשיבוש
- 31 בירורה- כאמור בסעיף 1145 לפקודת רופאי השיניים.
- 32 נוכח הנסיבות המקלות בפרשה זו, ומצוקתו של הנקבל, כמפורט בדו"ח
- 33 הוועדה- החלטתי להסתפק בגין התנהגות זו באמצעי משמעת של

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סולמון נ' שר הבריאות

- 1 חתליית רישיון לעסוק ברפואה למשל שלוש חודשים, שירוצה באופן
- 2 חופף לחתלייה בגין הפרשה הראשונה.
- 3 את מסקנתו הסופית, סיכם המשיב כך:
- 4 סוף דבר- חנני מחליט לחתלות את הרישיון לעסוק ברפואה שיניים של
- 5 חנקבל, ד"ר אבי סולמון, למשל שלוש חודשים, החל מיום 15.07.12.
- 6 9. ביום 04.10.12 הגיש המערער הודעת ערעור על החלטת החתלייה האמורה, חרי הוא הערער
- 7 שלפניי. ביצוע בפועל של החתלייה נדחה עד למתן הכרעה בערעור.
- 8 טענות הצדדים בערעור
- 9 טענותיו העיקריות של המערער
- 10 10. בכל חנוגה לפרשה הראשונה, בטיפול המערער במר מרדכי עמר, סבור המערער כי קמה לו
- 11 הגנה מן הצדק, וזאת ממספר סיבות:
- 12 ראשית, משום שאין בקובלנה עצמה כל פירוט בקשר לטיפולים שבוצעו במתלונן על ידי
- 13 המערער. משכך, מצא עצמו המערער בתיק זה אל מול כתב קובלנה אשר אינו מבוסס על תלונה
- 14 מפורטת של המתלונן, אלא על ממצאי חוות דעתו של ד"ר צלמון, אשר ניתנה כארבעה חודשים
- 15 לאחר מתעד חגשת חתלונה (חתלונה חוגשה ביום 12.11.06 ואילו חוות הדעת חינה מיום 08.02.07).
- 16 חוות הדעת לא חוכנת לצורך חגשת חתלונה, אלא לצורך חגשת תביעת נזיקין כנגד המערער, כפי
- 17 שציין ד"ר צלמון בעצמו. לדעת המערער, הבעייתיות נובעת מכך, שחקובל עשה שימוש בחוות דעת
- 18 שחוכנת למטרה אחרת לצורך ביסוס חקובלנה, וכן מכך שחוות הדעת הושאלה לתוך חקובלנה, ואין
- 19 זה ראוי.
- 20 שנית, סבור המערער כי הגנה מן הצדק קמה לו אף בשל העובדה כי ד"ר פיקובסקי, הרופא
- 21 המחוזי ממשרד הבריאות, אשר אחראי על קבלת תלונות המטופלים, הודריך את המתלונן, ואף
- 22 הסביר לו כי עבודתו של המערער נעשתה באופן לקוי, שהטיפולים היו רשלניים, וכי ייתכן שהמתלונן
- 23 יאבד עוד כמה שיניים בשל כך, וכיוצא באלה. לסברת המערער, מעורבות זו של ד"ר פיקובסקי באה
- 24 לידי ביטוי בדיוני הוועדה, הן בחקירתו הראשית והן בחקירתו הנגדית. לטענתו, מידת מעורבותו של
- 25 ד"ר פיקובסקי בעצם גיבוש חתלונה היא אסורה בחלט, ונגדת את כללי המנהל התקין של משרד
- 26 ממשלתי, משום שתפקידו של ד"ר פיקובסקי, כעובד במשרד הבריאות, חיו לקבל את פרטי
- 27 התלונה, ולבררה, אולם אין זה מתפקידו להדריך את המטופל כיצד לפעול נגד המערער.
- 28 שלישית, סבור המערער כי הוועדה נחשפה, בנוגע לשתי הפרשות, לכלל החומר הראייתי,
- 29 מבלי שהחומר יוגש לחם באמצעות עדים, ובטרם חחלו הצדדים לטעון במניה; שכן, עו"ד יונתן ברג

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 12-10-2424 סרלומון נ' שר הבריאות

- 1 מסר לידי הוועדה את כל חומר הראיות שהיה מצוי בתיקו, ללא הסכמת ב"כ המערער, ואך לאחר
2 שבי"כ המערער פנה לוועדה בעניין זה היא הורתה לחזיר את כל החומר. לסברת המערער, החשיפה
3 האסורה של כל חומר הראיות בטרם עת ושלא באמצעות עדים מחוזה פגם, היוצר תחושת חוסר
4 צדק.
- 5 11. לנוכח האמור, טוען המערער באשר לפרשה הראשונה כי הוא זכאי ליחנות מהגנה מן הצדק,
6 ומשכך יש לבטל את האישומים המיוחסים לנאשם או לזכותו. לחלופין, יש להפחית את האמצעי
7 המשמעתי שחוטל עליו באופן שתבוטל התליית רישיונו, ובמקומה תושת עליו התראה או נויפח
8 בלבד.
- 9 12. למקרה שבו ישלול בית המשפט את תחולתה של הגנה מן הצדק בעניינה של הפרשה
10 הראשונה, טוען המערער טענות נוספות חנוגעות לסתירות עובדתיות. חרף העובדה כי אין ערכאת
11 ערער בוחנת את הממצאים העובדתיים, סבור המערער כי על ערכאת הערער להתערב במסקנותיה
12 של הערכאה הראשונה כל אימת שהיא סבורה כי הערכאה הראשונה לא שקלה כראוי ראיות
13 שחובאו בפניה, או שחתעלמה מן. לטענת המערער, הוועדה וחמשיב לא שקלו ו/או התעלמו
14 ממצאים מהותיים שחובאו לפנייהם, ולכן אף חגיעו למסקנה השגויה, שהמערער סיים את עבודתו
15 בפיו של המתלונן, תוך שביצע עבודה לקויה, באופן שאינו משתמע לשני פנים. למסקנה זו הגיעה
16 הוועדה בעיקר על סמך העובדה כי המערער חרכיב למתלונן, לפי בקשתו של האחרון, כתרים
17 "קבועים". ברם, המערער טוען כי הוא לא סיים את הטיפול במתלונן (והשתמש בדבק זמני להדבקת
18 הכתרים) וביקש להמשיכו, אלא שהמתלונן עצמו ביקש שלא להמשיך את הטיפולים, כפי שעולה הן
19 מעדותו של ד"ר צלמון והן מעדותו של המתלונן עצמו.
- 20 13. עוד לטענת המערער, קיימות סתירות רבות בעדות המתלונן, אשר לא אחת חזר בו מגרסתו,
21 ולא אחת חיוק בעדותו את גרסתו של המערער. כך למשל, בחוות הדעת של ד"ר צלמון נכתב כי
22 "בסיום הטיפולים חש התובע כאבים ואי נוחות בשיניו וביקש מהרופא שלא להדביק את הגשרים
23 בגשר קבוע", ואולם, המתלונן העיד בחקירתו הנגדית, כי "אני לא ביקשתי ממנו לא להדביק".
24 דוגמא נוספת בה נוקב המערער: בתחילה טען המתלונן כי "הוא [הכוונה למערער, ב.ג.] אמר לי זהו,
25 אם נראה שהכול בסדר נעשה לך דבק קבוע", ובהמשך טען כי המערער אמר לו "שם לך דבק זמני";
26 כך למשל, האשים המתלונן את המערער בגין הטיפול בשן 17, בעוד שהודה קודם לכן כי בשנת ה-
27 80, רופא אחר טיפל בשן זו; דוגמא נוספת הינה, כי המתלונן שלל את העובדה הבסיסית שפיו היה
28 מוזנח מבחינת היגיינה אוראלית, ואמר: "לא הייתה שום הזנחה"; ואף יותר מכך, לא אחת טען
29 המתלונן כי המערער עשה בפיו "עבודה יפה". משכך, סבור המערער כי הוועדה והמשיב שגו, שעה
30 שהתעלמו לחלוטין מן העובדות המהותיות הנ"ל, כפי שגם התעלמו מן הסתירות ומריבוי הגרסאות

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סלומון נ' שר חבריאות

- 1 שהציג המתלונן, ולכן לא שקלו אותן כלל ועיקר; וממילא, לא ייחסו לחן את המסקנה המתבקשת,
- 2 והכלתי נמנעת, לפיה יש לזכות את המערער.
- 3 14. זאת ועוד. לסברת המערער, הגם שחוות דעתו של ד"ר צלמון הינה נחרצת, חרי שבמחלך
- 4 חקירתו הנגדית היו תשובותיו של ד"ר צלמון, אשר איננו מומחה לטיפול שורש או לחניכיים,
- 5 לטובת המערער; ובייחוד, לאור העובדה כי ד"ר צלמון הודה בכך שבכל הנוגע לטיפול השורש
- 6 שבוצעו על ידי המערער, קיימת אפשרות של סטייה והערכה בלתי נכונה מצדו של ד"ר צלמון, וזאת
- 7 גם מאחר שמדידתו לא הייתה מדויקת, ולא נעשה לגביה שימוש מקרוסקופי. כמו כן, ד"ר צלמון אף
- 8 הודה כי גם אצלו קורה שלעיתים נותרות שאריות השורש, כפי שארע במקרה דנן. על כן, לסברת
- 9 המערער, קביעותיו הנחרצות של ד"ר צלמון, מוארות כעת באור שונה, החופך אותן למוטלות בספק,
- 10 והן אף מחזקות ומאששות את גרסת המערער. יוצא אפוא, כי המומחה עצמו לא מצא כל "רשלנות
- 11 חמורה" בהתנהגותו של המערער, ומשכך, מסקנותיהם של רופאי השיניים שבוועדה, אשר אינם
- 12 מומחים בתחום בו עסקינן, אינן יכולות לבוא במקום ראיות התביעה לביסוס הקובלנה. מאחר
- 13 שעדותו של ד"ר צלמון לא העלתה ראיות לחובת המערער, יש לזכותו.
- 14 15. מכל האמור עולה, לסברת המערער, כי הוא כלל לא הורשל בביצוע טיפולו במתלונן, וכפועל
- 15 יוצא מכך, אף לא הוכחה התנהגות שאינה הולמת מצדו. משכך, מתחייבת המסקנה שהמערער לא
- 16 עבר כל עבירה. כמו כן, הוכח לטענתו כי אך ביקש לרצות את המתלונן, שעה שמענה לבקשתו
- 17 לחקדים את הטיפול בכל הנוגע למראחו החיצוני והאסתטי, וזאת לא לפני שהתריע בפני המתלונן
- 18 על הסיכונים הקיימים בבקשתו. בשל התרעותיו אלו, וכן לאחר שמסר לידעת המתלונן את כלל
- 19 הסיכונים הקיימים בקשר לתוצאותיו של היעדר טיפול, יצא המערער ידי חובתו, ואין לתלות דבר
- 20 בצווארו.
- 21 16. בעניין הפרשה השנייה - סבור המערער כי בהחלטת המשיב לייחס למערער עבירת משמעת
- 22 לפי סעיף 145 לפקודה, לא שקל משיב כראוי את החלטת הוועדה, אשר סברה כי לא נעשה ניסיון
- 23 מצדו של המערער להתחמק מלתמוך עם התלונה ולא נעשה ניסיון לשבש את בדיקת התלונה,
- 24 שכן מאחר שבתקופת הרלוונטית לתלונה חווה המערער אירועים קשים, אשר השתלבו באותה
- 25 מסכת, אין לראותה בנסיבות העניין כניסיון התחמקות ושיבוש הליכי בירור התלונה. מכאן, שלא
- 26 היה כל בסיס להרשעתו של המערער בפרשה השנייה, ויש לזכותו.
- 27 17. עוד בעניין פרשה השנייה, מציין המערער, כי התובעת הראשית ביחידת חדין המשמעתי של
- 28 משרד חבריאות, ע"ד שרח שר-לב, הודיעה לוועדה, כי היא "... סבורה כי אין מספיק ראיות כדי
- 29 לבסס כתב קובלנה נגד ד"ר סלומון בעניין תלונתו של עמיר יוסף", ובכל זאת חוגשה נגדו קובלנה;

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סולומון נ' שר הבריאות

- 1 לטענת המערער, בכך יש כדי להצביע על פגם חמור, אשר גרם עיוות דין למערער ויצר תחושה חזקה
- 2 של חוסר צדק, ואף ממסיבה זו יש לזכותו מפאת חגנה מן הצדק.
- 3 18. טיעון נוסף שמעלה המערער אשר רלוונטי לעניין שתי הפרשות הינו, כי גרם למערער חוסר
- 4 ראייתי, שעה שמחד גיסא, הוועדה לא התירה למומחה מטעם המערער לבצע בדיקה קלינית
- 5 במתלונן מר מרדכי עמר; ומאידך גיסא, כלל לא ניתן היה לאמת באמצעות בדיקה קלינית של אותו
- 6 מתלונן, את טענותיו של המערער בכל הנוגע לסיפולים שחשניק לו המערער, מאחר שכל שינוי של
- 7 המתלונן כבר הוחלפו על ידי רופאים אחרים. ברי, לדעת המערער, כי לו ניתן היה לבצע במערער
- 8 בדיקה קלינית, כל טענותיו של המערער היו מוכחות כנכונות. על כן, חסר ראייתי זה, חייב לפעול
- 9 לטובת המערער.
- 10 19. לחלופין, טוען המערער כי אם בית המשפט לא ימצא לנכון לזכותו, הרי שעל בית המשפט,
- 11 למצער, להתחשב בנסיבות הטראגיות אליהן נקלע המערער, כפי שהמשיב והוועדה קבעו כממצאים
- 12 שבדתיים, לרבות: זכיית המערער במכרז אשר לא יצאה לפועל, והחובות שגרמו למערער בעקבות
- 13 זאת; הגעת משפחתו של המערער לפת לחם; רדיפת חנושים אחרי המערער ואשתו; סגירת
- 14 הקליניקות; איבוד חבית והמכוניות; ניסיון ההתאבדות של אשתו; ועוד.
- 15 20. לבסוף טוען המערער, כי החלטת הוועדה והמשיב אינה סבירה ואינה מידתית בנסיבות
- 16 הטראגיות ויוצאות הדופן של המקרה דען, ונועדה בעצם לשרת אינטרס ציבורי אחר, של הרתעת
- 17 רופאי שיניים אחרים; ברם, בנסיבות דען, אין זה ראוי להטיל על המערער אמצעי משמעת לצורך
- 18 הרתעת רופאים אחרים, אשר מטבע הדברים אינם נקלעים בדרך כלל למצב כה טראגי וחמור כפי
- 19 שנקלעו אליו המערער ומשפחתו. לשם חיזוק טענתו, מפנה המערער למספר אסמכתאות הנוגעות
- 20 להתערבות ערכאת ערעור בקשר לאמצעי משמעת המוטל בדין משמעתי (ראו: עש"א (י-ם) 364/08
- 21 המאדה נ' מדינת ישראל (13.02.12 - להלן: "פרשת המאדה"); וכן, ע"ש (י-ם) 5013/06 ד"ר עקל נ'
- 22 שר הבריאות (14.08.07)).
- 23 21. בשל כל האמור לעיל, סבור המערער כי על בית המשפט לקבל את הערעור ולבטל את
- 24 האישומים בשל החגנה מן הצדק, או לחלופין, לזכות את המערער מכל העבירות המיוחסות לו
- 25 לגופם של דברים. לחילופי חילופין, מבקש המערער כי בית המשפט יבטל כליל את התליית הרישיון
- 26 לעסוק ברפואת שיניים למשך שלושה חודשים, ויטיל במקומה אמצעי משמעתי מסוג התראה או
- 27 נזיפה.
- 28 טענותיו העיקריות של המשיב

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סולמון נ' שר חבריאות

22. ב"כ המשיב הדגיש כי הוועדה היא חשומעת את הצדדים המערבים, עורכת בירורים, בוחנת את הראיות, ומעבירה את המלצתה למשיב; ואילו המשיב בוחן את חומר הראיות אשר עמד לעיני הוועדה, לרבות הפרוטוקולים והעדויות, שוקל את המלצות הוועדה, ומחליט האם לאמץ. משמעות הדבר, כי המשיב אינו מחויב להמלצות הוועדה, וחיא משמשת לו אך ככלי עזר. לפיכך, המשיב משמש למעשה כרשות מנהלית (משהוא נכנס בנעלי חצר), והחלטתו הינה החלטת מנהלית.
23. בחתאם, סובר ב"כ המשיב, כי בבוא בית המשפט לבחון את החלטת המשיב, הוא אינו אמור להתערב בשיקול הדעת של המשיב, אלא עליו לבחון את סבירות ומידתיות ההחלטה שהתקבלה, על פי אמות המידה המקובלות בד"ן המנהלי. לטענת המשיב, לא אחת נקבע כי בכל הנוגע להתערבות בית המשפט בחלטתה שהתקבלה בהליך משמעותי בו עסקין, בתי המשפט לא יתערבו כל עוד אין בה סטייה מהותית משיקול דעת ראוי.
24. משכך סבור המשיב כי אין מקום להתערב בחלטתו, אשר הינה מנומקת, סבירה, מידתית ונוכונה, ואשר נתקבלה תוך הפעלת שיקול דעת מקצועי וראוי. מידתיות ההחלטה של המשיב באה לידי ביטוי בכך כי בפרשה השנייה, למרות שקבע המשיב שלא לקבל את המלצת הוועדה בכל הנוגע להתעלמות המערער מפניות משרד חבריאות, הוא החליט להשיב על המערער חתליית רישיון למשך שלושה חודשים בחופף לעונש שהוטל עליו בגין הפרשה הראשונה, וזאת תוך התחשבות בנסיבות המקלות בפרשה זו ובמצוקתו של הנקבל, אשר לא נעלמו מעיניו של המשיב.
25. אי לכך, טוען ב"כ המשיב כי ניכר שהמשיב שקל את נסיבותיו האישיות של המערער לקולא לצד הטיעונים לאמצעי המשמעת לחומרא, ומשכך, קיבל החלטה מאוזנת ושקולה. כמו כן טוען ב"כ המשיב, כי המשיב נהג על פי חפסיקה המקובלת, למיה בהליך המשמעותי מכוח פקודת הרופאים יש לתת משקל בראש ובראשונה לאינטרס הציבורי, בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים.
26. לטענת המשיב, טענות המערער בעניין הגנה מן הצדק, דינן להידחות, וזאת משום ששימוש בחקטרינת הגנה מן הצדק ייעשה אך במקרים חריגים בהם יש כדי לגרום עיוות דין לנאשם או כדי ליצור תחושה חזקה של חוסר צדק (ובתמיכה לטענתו מפנה ב"כ המשיב לעש"מ 7859/07 מדינת ישראל נ' אברהם יוסף (19.12.07); וכן, ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ (31.03.05)). ברם, במקרה דנן, כלל לא ברור במה נפגעה תחושת הצדק, אפילו אם היה ממש בטענת המערער שרופא חשיניים המחוזי, ד"ר פיקובסקי אמר למתלונן כי הטיפולים שקיבל היו רשלניים. ב"כ המשיב מדגיש, כי ד"ר פיקובסקי אינו חבר בוועדה שכונסה למי סעיף 47 לחוק, ולא היה לו כל חלק בגיבוש המלצת הוועדה או בחלטת המשיב. כמו כן, במסגרת תפקידו של ד"ר פיקובסקי, המברר את התלונה המוגשת למשרד חבריאות, ראוי הוא לבדוק מסמכים חמושים לו, לבקש לקבל לידיו

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סולמון נ' שר הבריאות

- 1 מסמכים נוספים ו/או בדיקות נוספות הנחוצים לדעתו המקצועית לבירור התלונה. אי לכך, טענות
2 המערער בדבר "התערבות יתדה" - דינן להידחות, משד"ר פיקובסקי רשאי היה להתנהל מול
3 המתלונן כפי שנהג.
- 4 27. נוסף על כך, טוען ב"כ המשיב כי המערער לא הצביע על כל פסול בצירוף חוות דעתו של ד"ר
5 צלמון לכתב הקובלנה בעניין הפרשה הראשונה, וכן מציין, כי למערער הייתה הזדמנות להגיש חוות
6 דעת נגדית על בסיס הרישום הרפואי שערך המערער, צילומי הדמייה בזמן אמת, וכן על בסיס
7 צילומים חדשים. ברם, המערער ויתר על זכותו להגיש חוות דעת נגדית, תל כן, אין לו למערער
8 להלין אלא על עצמו.
- 9 28. למותר לציין, לסברת המשיב, כי הוועדה נסמכה בראש ובראשונה על חידע המקצועי של
10 חבריה, ששניים מהם חינוס רופאי שיניים מנוסים וותיקים; וכמי שציננה הוועדה: "נראה לנו כי
11 הנקבל כשל בהתנהגות המצופה מרופא שיניים, הן לגופו של סיפול והן בקשר לניהול הרישום
12 בקשר לטיפול במתלונן. נציין כי למסקנה זו הגענו לאור החומר הרפואי שהיה בפני הוועדה, והידע
13 המקצועי והניסיון של שני רופאי השיניים בוועדה, גם ללא היזקקות לעדויות המקצועיות
14 שהושמעו בפנינו."
- 15 29. מכל האמור עולה, לסברת המשיב, כי לא נפל כל פגם בחליך המשמעתי שנערך למערער,
16 ומשכך, לא ניתן לטעון להגנה מן הצדק.
- 17 30. לעניין הסתירות בעדויות עליהן מצביע המערער בכל הנוגע לעדויותו של מר מרדכי עמר בפרשה
18 הראשונה, מציין ב"כ המשיב כי המערער העלה את הטענות הללו אף בפני הוועדה, והיא דחתה
19 אותן. כמו כן, ניסיון המערער למצוא פגמים באותה עדות חינן ניסיון נפסד, משום שעדות המתלונן
20 איננה הנושא העיקרי העמד בביקורת, כי אם העבודה המקצועית שנעשתה בו על ידי המערער.
21 הטענות נגד המערער הינן טענות מקצועיות, אשר התקבלו על פי חידע והניסיון המקצועי שיש
22 לחברי הוועדה עצמם, לאחר שעיינו בצילומי רנטגן (לפני ואחרי הטיפול) וכרטיסו הרפואי של
23 המתלונן אשר הגיש המערער למשרד הבריאות. על בסיס זה קבעה הוועדה, כי הטיפול במר מרדכי
24 עמר היה רשלני ופגום בצורה חמורה וקשה.
- 25 31. ביחס לטענות המערער כי הקדים את הטיפול האסתטי לטיפול השיקום הרפואי רק לאחר
26 שהסביר למתלונן את המשמעות והסיכונים של הדבר, ולבקשתו, טוען ב"כ המשיב כי אין זו טענת
27 מגן נגד המסקנה שהמערער פעל ברשלנות מקצועית; שכן, רופא שיניים חינן קודם כל רופא, וככל
28 שציפיותיו האסתטיות של המתלונן אינן מתיישבות עם הטיפול הרפואי המקצועי המתבקש

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 12-10-2424 סולמון נ' שר הבריאות

1 בנסיבות הקיימות, על חרופא להפעיל שיקול דעת מקצועי ולהסביר זאת למטופל, ולהימנע
2 מלחיענות לדרישותיו.

3 32. לעניין התחשבות בחטלת האמצעי המשמעי לאור נסיבותיו האישיות של המערער, טוען
4 המשיב כי בדין המשמעתי, משקלן של הנסיבות האישיות פוחת ביחס לצורך לחגן על האינטרס
5 הציבורי, ומשום כך אין להתערב עוד בהחלטת המשיב, אשר ממילא הותחשב בנסיבות אלו (ולשם
6 כך מפנה ב"כ המשיב לע"א 10979/04 לאור נ' משרד הבריאות (28.02.05); להלן - "פרשת לאור").

7 33. לסיכום טוען המשיב, כי המקרה דגן אינו נמנה על המקרים המצדיקים את התערבותו של
8 בית המשפט, שכן החלטת המשיב הינה מבוססת על פי דין, ומשכך, דין הערעור להידחות.

9 **דיון והכרעה**

10 34. טענות רבות הועלו על ידי המערער בהודעת הערעור ובעיקרי הטיעון שהגיש. טענותיו
11 המרכזיות הן ארבע: האחת - כי קמה למערער טענת הגנה מן הצדק; השנייה - כי על בית המשפט,
12 במקרה דגן, להתערב בכל הנוגע לקביעת הממצאים העובדתיים על ידי הוועדה, ואימוצן על ידי
13 המשיב; השלישית - כי יש מקום להתחשב בנסיבותיו האישיות והטראגיות של המערער;
14 והרביעית - כי החלטתו שהתקבלה על ידי המשיב אינה סבירה ואינה מידתית.

15 **הגנה מן הצדק**

16 35. כאמור לעיל, טוען המערער כי קמה לו הגנה מן הצדק, וזאת משום שתחושת הצדק שלו
17 נפגעה ונגרם לו עיוות דין, בשל צירוף חוות הדעת של ד"ר צלמון לכתב חקובלנה, למרות שהיא אינה
18 עומדת בבסיס תלוות המתלונן, אלא נועדה לצורך תביעת נזיקין; מעורבותו האסורה של ד"ר
19 פיקובסקי בכל הנוגע להדרכת המתלונן באשר לדרך הראויה לטיפול בתלונתו; הגשת כלל חומר
20 הראיות לוועדה מבלי שיומצא באמצעות עדים; ופעולת הוועדה בניגוד להמלצתה של עו"ד שר-לב,
21 אשר הניחח כי אין די ראיות לחגשת קובלנה נגד המערער בכל הנוגע לפרשה חשנייה, בעניינו של מר
22 יוסף עמיר.

23 36. דוקטרינת "הגנה מן הצדק" עוגנה בע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד (2) 221 (1996),
24 שם נקבע, במסגרת הדין הפילי, כי בנסיבות חריגות רשאי ביחמ"ש, מכוח סמכותו הטבועה, לבטל
25 את כתב האישום, ברם רק בנסיבות בהן עולה התנהגות הרשות לכדי התנהגות "בלתי נסבלת" (שם,
26 בעמ' 230). פרשה זו היוותה מחפכה בכל הנוגע למעמדה ולתחולתה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק.
27 עם השנים התחלף המבחן חצר שנקבע בפס"ד יפת, במבחן גמיש ורחב הורחב יותר - אשר כונה

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 10-12-2424 סלומון נ' שר הבריאות

- 1 מברן "הפגיעה הממשית" או "הפגיעה החריפה" בתחושת הצדק וההגינות. הרחבת ההלכה עוגנה
- 2 בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ (31.03.05), בעמ' 806.
- 3 בעיקרון עשוי ... החגנה לחול בכל מקרה שבו קיומו של ההליך הפלילי
- 4 פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות כפי שזו נתפסת בעיניו של
- 5 ביהמ"ש.
- 6 על מנת להוכיח קיומה של הגנה מן הצדק, נקבע בפרשת בורוביץ מבחן תלת-שלבי, אשר אך
- 7 בחתקיימו תחול הדוקטרינה: בשלב הראשון - על ביהמ"ש לזהות חאם נפל פגם בהליכים שנקטו
- 8 נגד הנאשם ואת עצמתו, כאשר הברזר ייעשה במנותק משאלת אשמתו או חמתו של חנקבל. בשלב
- 9 השני - על ביהמ"ש לבחון חאם בקיומו של חחליך, חרף חפגמים שזוהו בשלב הראשון, יש משום
- 10 "פגיעה חריפה" בתחושת הצדק וההגינות. בחינה זו תיעשה באמצעות איזון בין האינטרסים
- 11 חשונים. בשלב השלישי - יבחן בית המשפט מהו חסעד הראוי שיש להעניק לנאשם נוכח אותה
- 12 פגיעה, בין אם בביטול כתב האישום או באמצעות מגוון סעדים אחרים, כגון: חקלה בעוגש, ביטול
- 13 אישומים מסוימים, או פסילת ראייה אשר חושגה באמצעים פסולים. ויחוגש, כי בחינה השלבים
- 14 נבנית זה על גבי זה, והחקיימותו של חשלב חמוקדם, היא תגאי ליישומו של חמאחור.
- 15 37. לאחר שבחנתי את טענות חצדדים בכל חנוגע להגנה מן הצדק, מזה ומזה, סבור אני כי חדין
- 16 עם חמשיב, כפי שאפרט לחלן.
- 17 38. בדיקת השלב הראשון - בעניין חוות חדעת של ד"ר צלמון, סבורני כי לא גרם כל פגם
- 18 למערער. חגם שלסברת חמערער, ד"ר צלמון חיה מופתע עת נחע לו כי נעשה שימוש בחוות דעתו
- 19 לצורך ביסוס עילת רשלנות בקובלנה, איני סבור כי יש בכך כדי לפגוע במערער, שכן לשם חוכחת
- 20 חתרשלנות של חמערער בטיפול במתלונן, אין זה משנה לצורך מה נעדה אותה חוות דעת, אם לצורך
- 21 דין משמעתי או לצורך תביעה בדין אזרחי, כל עוד חיה נעשתה בצורה מקצועית. למותר לצידן, כי
- 22 סביר לחניח כי ממצאי חוות חדעת בשני חמקרים חייתה זהה, ואין זה משנה לאיזו מטרה נועדה.
- 23 39. באשר לטענת חמערער בכל חנוגע לעובדה כי למעשה, חקובלנה אינה מתבססת על תלונות
- 24 חמתלונן, כי אם על חוות חדעת של ד"ר צלמון בלבד, חרי שמדובר בתיאור חפגיעה בפיו של חמתלונן
- 25 תוך שימוש במונחים מקצועיים, כשחמתלונן עצמו חיה נתקל בקושי לחסביר לבדו, ברמה
- 26 חמקצועית חמתבקשת, את חנוק שגגרם בפיו בכל שן ושן, באופן שיוכל לבסס את חאמור בקובלנה.
- 27 חוות חדעת חינה חכרחית, למען יוסבר למערער בצורה חטובה וחמקצועית ביותר, בגין מה חוא
- 28 מואשם, וכן על מנת שתינתן לו חחוזדמות לחתגונן בצורה חטובה ביותר נגד חקביעות חמיוחסות לו.
- 29 משכך, לא מצאתי כי נפל כל פגם בצירוף חוות חדעת של ד"ר צלמון לקובלנה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סולומון נ' שר הבריאות

40. באשר לטענות המערער בדבר מעורבותו האסורה של ד"ר פיקובסקי, ראשית אומר כי לא
1 חתרשמתי כי מעורבותו של ד"ר פיקובסקי חצתה כל גבול של נוהל תקין. בעניין זה טוען המערער כי
2 ד"ר פיקובסקי אינו מוסמך לדרוש מהמתלונן לבצע בדיקות נוספות ולבקש ממנו מסמכים, כי אם
3 לברר את התלונה; ובאם יש בה ממש, להעבירה הלאה למשרד הבריאות. מגד טוען ב"כ המשיב, כי
4 ד"ר פיקובסקי ראוי ומוסמך לנקוט בכלל הפעולות הללו, ועל כן, פעל כדין עת שלח את המתלונן
5 לבצע בדיקות נוספות ודרש ממנו מסמכים. לטברתי, המערער לא הוכיח את טענתו בדבר מעורבותו
6 האסורה של ד"ר פיקובסקי, ולא המציא כל אסמכתא בתמיכה לטענתו כי מי שאמון על בירור וסינון
7 חתלונות במשרד הבריאות, אינו מוסמך לבצע את הפעולות שבוצעו על ידי ד"ר פיקובסקי. כמו כן,
8 ד"ר פיקובסקי כלל לא ישב בוועדה שדנה בקובלנה, ולא הייתה לו כל השפעה על החחלטה
9 שחתקבלה. בוועדה ישבו שני רופאי שיניים מטוסים, אשר קבעו את שקבעו אל נוכח הממצאים
10 הרפאיים שהונחו לפתחה של הוועדה, וזאת מבלי להזדקק לפעולות השונות שבוצעו על ידי ד"ר
11 פיקובסקי; ולראיה, הוועדה עצמה כתבה בהחלטה כי חגיגה למסקנה אשר הגיעה, אף ללא
12 העדויות שנשמעו בפניה, ודי היה בעיון בחומר הרפואי של המתלונן. על כן, אין לי אלא לקבל את
13 גרסת המשיב, כי ד"ר פיקובסקי לא הותערב התערבות אסורה בכל הנוגע לטיפול בתלונת המתלונן.
14
41. אף בעניין הגשת החומר להועדה על ידי עו"ד ברג, לא מצאתי כי נפל כל פגם. ראשית, ב"כ
15 המערער לא נימק הכיצד נפגעה בכך תחושת הצדק, כיוון שלא הוכח שהוועדה נחשפה בפועל לאותו
16 חומר שהוחזר, ואף אם כן – לא הוכח שהשיפחה למסמכים מסוימים הטתה את המאון לטובת
17 המתלונן. שנית, אילו סבור היה ב"כ המערער, כי תחושת הצדק נפגעה, נקל יכול היה לבקש לפסול
18 את הוועדה, ומשיתר על זכותו זו, הרי שקיבל על עצמו כל החלטה שתיעתן על ידי הוועדה, מבלי
19 שיוכל לטעון לאחר מכן כי היה צריך לפסול אותה. למעלה מן הצורך אומר כי אף אילו הייתי מגיח
20 כי נפל פגם בהתנהלות הוועדה, חרי שאין זה פגם היוורד לשורשו של הליך, כאופן שיקים למערער
21 טענה של חגנה מן הצדק.
22
42. באשר לטענת המערער בעניין חגשת חקובלנה נגדו חרף המכתב ששלחה עו"ד שר-לב, בו היא
23 מציינת כי לטברתה, אין די ראיות לחגשת קובלנה בעניין תלונתו של מר יוסף עמיר, סבור אני כי גם
24 בטענה זו של המערער אין ממש, מאחר שהמכתב שנשלח על ידי התובעת הראשית הינו חלק מן
25 התכתובת חפנימית במשרד הבריאות, שמטרתה לגבש חחלטה האם להגיש קובלנה בעניין זה נגד
26 המערער אם לאו; ומשעה שהוחלט בסופו של דבר לחגיש נגדו קובלנה, באישור כלל הגורמים
27 חרלוונטים, לרבות התובעת הראשית, עו"ד שר לב, אי המערער אינו יכול לחיבנות ממכתב זה.
28
43. משחגעתי למסקנה כי לא נגרם למערער כל פגם בחליכים שנעקטו נגדו, איני נדרש לבחינת שני
29 חשלבנים הנותרים לחוכחת תחולתה של דוקטרינת חגנה מן הצדק; ומכאן, שלא ניתן לקבל את
30 טענת המערער כי קמה לו חגנה זו.
31

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 12-10-2424 סולמון נ' שר הבריאות

התערבות בממצאים עובדתיים

1

2 44. כאמור לעיל, המערער סבור כי חרף העובדה כי ערכאת הערעור אינה בוחנת מחדש את
3 הממצאים העובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה הראשונה, דבר ידוע הוא כי ערכאת ערעור תתערב
4 במסקנותיה של הערכאה הראשונה כל אימת שהיא סבורה כי הערכאה הראשונה לא שקלה כראוי
5 ראיות שחובאו בפניה, או שחתעלמה מהן. לטענת המערער, הוועדה והמשיב לא שקלו ואו חתעלמו
6 מממצאים מחותיים שחובאו לפניהם. על כך הערתי בעש"א (י-ם) פרוץ' ארם קודס סמולנסקי נ'
7 כב' השופט (בדימוס) אמן סטרשנב (10.03.13):

8 אין לחתעלם מאופיו המיוחד של ההליך המשמעתי לפי פקודת
9 הרופאים, אשר בו, בניגוד לחליכים מנהליים "רגילים", לצדדים אין
10 זכות טיעון לפני השר, והשר מקבל את החלטתו בקובלנה על בסיס
11 המלצות הוועדה בלבד. ברם, אין בכך, לדעתי, כדי לבסס את חטענה
12 שיש לאפשר למערער לחעלות בערכאת הערעור טענות חנוגעות לא רק
13 לחלטת השר כדבר העומד בפני עצמו, אלא לחעמיד במבחן הערעור אף
14 את ממצאי הוועדה ומסקנותיה. שחרי, ערכאת הערעור – כמו גם השר
15 עצמו – אינם יושבים כערכאה דיונית, ועל כן, הם אינם בוחנים מחדש
16 את הממצאים העובדתיים שבבסיס המלצות הוועדה. ובאשר למסקנות
17 והמלצות הוועדה, חרי שחשר בהחלטתו מביע את דעתו העצמאית
18 באשר לאותן מסקנות, והוא אשר מחליט, לפי שיקול דעתו, האם
19 הממצאים העובדתיים שבדרי'ח הוועדה מצדיקים את המסקנות
20 והחמלצות האופרטיביות שקבעה הוועדה. אי לכך, אם לטענת המערער,
21 נפל פגם כלשהו במסקנות הוועדה, ואם בכל זאת אימצן השר בהחלטתו,
22 טענותו של המערער מופנית כלפי שיקול דעתו של השר, בקבלו את אותן
23 מסקנות, לא נגד הוועדה; שחרי בכוחו של השר לבחון את המלצות
24 הוועדה על בסיס אותם ממצאים, אותם קבעה הוועדה, ואשר על פיהם
25 גיבשה הוועדה את מסקנותיה. אי לכך, ככל שמעלה המערער טענות נגד
26 מסקנות הוועדה, טענות אלו אינן בעצם אלא טענות כלפי שיקול דעתו
27 של השר, וכך יש לחבין. זוהי, לדעתי, המסגרת הדיונית הראויה
28 בשמיעת טענותיו של המערער, ורק במסגרת זו ניתן לשקול טענות
29 המערער המופנות כלפי הוועדה.

30 אי לכך, איני רואה מקום להעמיד במבחן, במסגרת הערעור לפניי, את דיוקם של הממצאים
31 העובדתיים עליהם הובססה הוועדה. מה גם שטענות בדבר הסתירות חשונות בגרסתו של המתלונן
32 מר מרדכי עמר, או טענות בדבר חזרת ד"ר צלמון מחוות דעתו שניתנה במסגרת הקובלנה, נשמעו
33 בפני הוועדה, והאחרונה החליטה לדחות אותן. טענות אלו אף חובאו בפני המשיב, ואף הוא החליט
34 לדחות אותן. כעת, חוזר המערער וטוען טענות אלו אף בפניי, וזאת חרף העובדה כי בית המשפט אינו
35 יושב כערכאת ערעור בכל חנוג לממצאים העובדתיים (ראו ע"ש (י-ם) 5062/05 ד"ר תאופיק
36 דראג'מה נ' שר הבריאות (21.02.06)).

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סולומון נ' שר הבריאות

1 במקרה דנן, מבקש המערער מבית המשפט לבחון את הממצאים העובדתיים בחינה
2 שלישית. בעניין זה ראוי לציין כי חרף טענת המערער, המוצדקת, לפיה ערכאת הערעור יכולה
3 להתערב בממצאים העובדתיים, מקום שלסברתה הערכאה הראשונה התעלמה מראיות שהובאו
4 לפניו; איני סבור כי כך בעינינו וזאת משום שטענת המערער בדבר הסתירות בגרסת המתלונן כבר
5 התגלו בפני הוועדה, ונדרשו על ידה. משאמץ המשיב את המלצות הוועדה, לאחר שעיקר בכלל החומר
6 שחועמד לרשותו, הרי שדחה אותו אף הוא. על כן, לאחר שעיינתי אף אני לעומק בטענותיהם של
7 המערער ושל המשיב, מקבל אני את המלצות הוועדה והחלטת המשיב בכל הנוגע לממצאים אלו.

8 45. עוד בעניין זה סבור אני כי בדין טען ב"כ המשיב כי הגם שנמצאו סתירות בחקירות המתלונן,
9 אמינותו אינה עומדת לבחינה, כי אם תוצאות הטיפול שנעשה על ידי המערער המדוברות בעד עצמן.
10 זאת, מבלי להידרש לתיאור מחלק העניינים על ידי המתלונן, ככל שלסברת המערער הוא מלא
11 בסתירות.

12 46. חרף העובדה כי לא מצאתי לנכון להידרש לבחינת הממצאים העובדתיים, רואה אני צורך
13 לחתייחס לטענת המערער לפיה התעלם המשיב מן העובדה כי כל "חטאו" של המערער היה כי שעה
14 לבקשת המתלונן לחקדים את הטיפול האסתטי לפני טיפול השיקום ההכרחי. אין בידי לקבל טענה
15 זו, ובדין אימץ המשיב את עמדת הוועדה אשר דחתה אותה. רופא השיניים, חינו קודם כל רופא,
16 ומשכך מחויב להעניק למטופל את הטיפול המקצועי הטוב ביותר; שכן, זוהי חובתו המקצועית
17 והאתית. יפה עשה המערער שתפץ לתקן את מראהו האסתטי של פי המתלונן, ויפה עשה שאף הוזהר
18 את המתלונן בדבר חסיכונים הכרוכים בהקדמת טיפול זה; ברם, לא יעלה על הדעת כי הקדמת
19 הטיפול האסתטי, עקב רצונו של המתלונן כי כך ייעשה, תבוא על חשבון בריאות פיו של המתלונן,
20 ותגרום לו נזקים כבירים, הן פיזיים והן כלכליים. אומנם אין לקבוע מסמרות בהלכה זו לכל מקרה
21 ומקרה, ברם נדמה כי יתקיימו מצבים בהם יתבקש רופא לבצע טיפול מסוים אשר לפי דעתו
22 המקצועית הוא אינו רצוי, ואף עלול לגרום נזק ממשי. ככל שרמת הודאות של הנזק הצפוי מטיפול
23 כזה גבוהה יותר, כך מצטמצם עיקרון האוטונומיה של המטופל ונזכרת אחריותו המקצועית של
24 הרופא לסרב לבצע את הטיפול המבוקש, ולא להיכנע ל"חוראתו המודעת" של המטופל. אי לכך,
25 טענת המערער כי מילא אחר רצונו של המתלונן, ראוי היה בי לא תישמע, שכן היא חוטאת למקצוע
26 הרפואה, וגורמת לזילותו.

27 התחשבות בגסיבות הסראגיות שחווה המשיב

28 47. כאמור, בעניין זה טוען המערער כי המשיב לא שקל כראוי את החלטת הוועדה בעניין הפרשה
29 חשנייה, שעה שייחס לו עבירת משמעת לפי סעיף 145 לפקודה, בניגוד להחלטת הוועדה, אשר
30 סברה כי לא נעשה ניסיון מצדו של המערער להתחמק מלהתמודד עם חתלונה, וכן, כי לא נעשה

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 10-12-2424 סולמוני נ' שר הבריאות

- 1 ניסיון לשבש את בדיקת התלונה. כאמור, למסקנה זו הגיעה הוועדה משום שלסברתה, בשל
2 הנסיבות הקשות אליהן נקלע המערער, ייתכן ולא נתן את לבו למכתבים שהגיעו ממשרד הבריאות,
3 וזאת עשה בתום לב, מפני שבאותה תקופה קיבל מכתבים רבים, לרבות זימונים לבית משפט,
4 מכתבים מחוצאה לפתל, מכתבים מנושים, חשבוניות לתשלום, וכיוצא באלה. לחילופין, מבקש
5 המערער מבית המשפט שאם לא ימצא לנכון לזכותו, יש, למצער, להתחשב בקולא בנסיבות
6 הטראגיות אליהן נקלע המערער.
- 7 48. **באשר לסענה הראשונה**, סבורני כי אין מקום להתערב במסקנת המשיב שקיבל לפי שיקול
8 הדעת בכל הנוגע לפרשה השנייה, עת החליט לייחס למערער עבירה לפי סעיף 145 לפקודה. ראשית,
9 כאמור לעיל, המשיב אינו מחויב לחמלצות הוועדה, והיא משמשת לו ככלי עזר בלבד. אי לכך, אין
10 בל פסול בעצם העובדה כי ראה לנכון לסטות מחמלצת הוועדה ככל שהדבר נוגע להתעלמות המערער
11 מפניות משרד הבריאות לצורך בירור התלונה. שנית, אף לגופו של עניין לא מצאתי כל פגם בהחלטה,
12 אשר נימק המשיב כך:
- 13 חנמקתה של הוועדה - כי ניתן להבין אדם הנמצא במנוסה ובמצוקה
14 קשה, כפי שהיה הנקבל, "אינו מתייחס לכל פנייה אליה" - איננה
15 מקובלת עליי, בכל הכבוד. סביר להניח כי אילו קיבל הנקבל הודעה
16 בדבר ניתוק חשמל או מים עקב אי תשלום חוב - הוא חית מתייחס
17 אליה ברצינות ומזדרז לשלם את חובו. לא כל שכן, אם היה מקבל
18 הודעה על זכייה בפיש או בטוטו.
- 19 מבלי לזלזל כלל במצב הטראגי אליו נקלע המערער, איני יכול לקבל את טענתו, וחדוגמא בה
20 נקט המשיב לעניין חסבירות שחמערער יתייחס להודעה בדבר ניתוק חמים והחשמל בביתו או בדבר
21 זכייה בלוטו, ממחיש כי התייחסות המערער למכתבים או להודעות שקיבל הייתה סלקטיבית,
22 ולבטח העדיף להרחיק מעצמו הטרדות נוספות, ומסיבה זו בחר להתעלם מפניות משרד הבריאות.
23 התנהגות מעין זו, אין בידי לקבל, עת עסקינן ברופא, אשר מצופה ממנו רמה גבוהה ביותר של נתינה
24 באחריות כלפי מטופליו, ובייחוד, כשהטיפול לא עלה יפה.
- 25 49. **ודוק:** לא ניתן לומר כי המשיב לא התייחס כלל למצוקתו של המערער, ולא נתן לכך את
26 משקל הראוי; שכן, שלושת חודשי החתליה שהוטלו על המערער במסגרת הפרשה השנייה, הוטלו
27 באופן חופף לחתליה בגין הפרשה הראשונה. משכך, ניכר כי המשיב העמיד לעד עיניו את נסיבותיו
28 האיטיות של המערער, כשמצד אחד קבע את העיקרון כי החתנהגות בפרשה השנייה לא הייתה
29 תקינה, ברם, לא נזר בפועל כל עונש נוסף בגין כך, בהתחשב בנסיבותיו.
- 30 50. **באשר לסענה השנייה** - סבורני כי אין מקום במקרה דנן, להתחשב בנסיבות הטראגיות
31 שתוארו על ידי המערער ואשתו בהרחבה בפני הוועדה, יותר מכפי שהתחשבות זו באה לידי ביטוי

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

ע"ש"א 2424-10-12 סולמון נ' שר הבריאות

1 בהחלטה שחוקבלה, הן על ידי הוועדה והן על ידי המשיב, לחשית על המערער 3 חודשי התליית
2 רישיון. אכן, המערער נקלע למצב כלכלי ונפשי קשה עד למאוד, אשר ככל הנראה נבע מנסיבות אשר
3 לא היו תלויות בו: המכרז בו זכה לא יצא לפועל, והכספים שחשקו ירדו לטמיון, נושיו התדפקו על
4 דלתותיו, רכושו, רבות ביתו ומכוניותיו, נלקחו ממנו, משפחתו הגיע לפת לחם, ואשתו ניסתה
5 להתאבד כשהיא בחודש השביעי להריונה. ברם, כל אלו עמדו לעיני הוועדה וכן לעיני המשיב, כזיינם
6 לא אחת, כי ראוי להתחשב בנסיבות אלה, וכך אכן עשו, כמפורט לעיל. משכך, חוגתי לכלל מסקנה,
7 כי אין עוד מקום לבית משפט זה להתחשב בנסיבותיו האישיות של המערער, מעבר להתחשבות שלא
8 כבר זכה.

סבירות ומידתיות ההחלטה

9
10 51. כאמור, לטענת המערער, החלטת המשיב אינה סבירה ואינה מידתית בנסיבות חטאגיות
11 ויוצאות חדופן של המקרה דנן, ונועדה בעצם לשרת אינטרס ציבורי אחר, של הרתעת רופאי שיניים
12 אחרים; כשלטענתו, אין זה ראוי להטיל על המערער אמצעי משמעת לצורך הרתעת רופאים אחרים,
13 אשר מטבע הדברים אינם נקלעים בדרך כלל למצב כה טראגי וחמור כפי שנקלעו אליו המערער
14 ומשפחתו. מנגד טוען ב"כ המשיב כי החלטת המשיב הינה מנומקת, סבירה, מידתית ונכונה, אשר
15 התקבלה תוך הפעלת שיקול דעת מקצועי וראוי.

16 52. אף בעניין זה הדין עם המשיב. בנסיבות המתוארות בקובלנה אשר נשקלו לחומרא, אל מול
17 נסיבותיו האישיות אשר נשקלו לקולא, ניתן להגיע אך למסקנה אחת לדידי, והיא כי החלטת המשיב
18 להתלות את רישיונו של המערער למשך שלושה חודשים, תוך התלייה של שלושה חודשים נוספים
19 שירוצו באופן חופף, הינה סבירה ומידתית אל נכח הרשלנות החמורה בה נהג כלפי המתלונן בפרשה
20 הראשונה, ואל נכח אי היענותו לפניות משרד הבריאות, בפרשה השנייה. אין ספק כי החלטות של
21 התלייה בת שלושה חודשים על המערער ומשפחתו תהיינה קשות, בייחוד אל נכח המצב הקשה
22 אליו נקלעו ממילא, ברם, לסברתי, מדובר בעונש אשר חינו ברף התחתון של הענישה, לאור המיוחד
23 למערער. על כן, לא מצאתי כל פגם בהחלטה זו, ומשכך, איני מוצא מקום להתערב בהחלטת המשיב.
24 (השוו: רע"א 9312/08 ד"ר נעמי גולדנברג נ' שר הבריאות (09.11.08))

25 53. כמו כן, אין בידי לקבל את טענת המבקש כי המקרה בעניינו, אינו המקרה "חקלאסי" אליו
26 נקלעים רופאי שיניים, ומשכך מתייתר הצורך בהרתעת רופאים אחרים "על חשבוננו". בטענה זו
27 מתעלם המערער ממטרה חשובה ביותר, חנוגעת להטלת אמצעי משמעת, והיא האינטרס הציבורי,
28 ואמון הציבור ברופאים. מטרה זו הינה מטרה נעלה, אשר אין לזלזל בה, ואשר מחייבת ענישת
29 רופאים במידה ונהגו ברשלנות חמורה, כפי שהוכח כי נהג המערער, וכפי שנקבע בפרשת לאור
30 שחובאח לעיל, בעמוד 6:

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 12-10-2424 סולומון נ' שר הבריאות

1 השיקול המרכזי בהליכים המשמעותיים שבנידון חינו השיקול של הגנח
2 על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה
3 ועל אופן הציבור ברופאים [...] לפיכך נפסק כי בהליכים ממין זה
4 השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשווא לנגד עיניו הוא האינטרס
5 הציבורי, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת
6 העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל.
7 וכן בפרשת המאדה, בעמוד 17:

8 לא אחת נפסק, כי החליך המשמעותי נועד לשמור על מעלו התקין של
9 השירות הציבורי, כמו גם על דמותו ותדמיתו בעיני הציבור הנזקק
10 לשירותיו, ובחזתאם לכך, אמצעי המשמעת המוטלים על עובד המדינה
11 נועדו לתקן את הנזק שנגרם לתדמית השירות הציבורי ולאמון הציבור
12 (ב).
13 [ההדגשות אינן במקור, ב.ג.]

14 עיננו הרואות, כי שמירה על האינטרס הציבורי הינה האינטרס ראשון במעלה, ועל כן אין לי
15 אלא להסיק, כי בגסיבות דנן, החלטת המשיב הינה סבירה ומידתית, משום שחיא מגלמת בתוכה הן
16 שמירה על האינטרס הציבורי והן התחשבות במצוקתו האישית של המערער.

טענות נוספות

18 54. כאמור, המערער טוען כי גרם לו חוסר ראייתי, שעה שמחד, חוועדה לא התירה לו לבצע
19 בדיקה קלינית במתלונן, מר עמר מרדכי, בידי מומחה מטעם המערער, ומאידך גיסא, אף לא ניתן
20 חייה לאמת, באמצעות בדיקה קלינית של אותו מתלונן, את טענותיו של המערער, בכל הנוגע
21 לטיפולם שחעניק למתלונן, מאחר שכל שינוי של המתלונן כבר הוחלפו על ידי רופאים אחרים.
22 55. אין בידי לקבל טענה זו. ראשית, המערער לא הציג כל אסמכתא בתמיכה להלכה חנטענת,
23 כאילו שלועדה קמה החובה לכפות על המתלונן להיבדק בבדיקה קלינית על ידי מומחה מטעמו.
24 שנית, חוועדה התירה למערער לפנות למומחה שייתן חוות דעת על בסיס הדמייה וחצילומים שחיו
25 כידיו, ברם, המערער לא שעה להמלצה זו; ועל כן, ויתר על זכותו להציג חוות דעת נגדית. שלישית,
26 מאחר שכיום לא ניתן לאמת את טענות המערער, שחרי שינוי חוחלפו בידי רופאים אחרים, נדמה כי
27 החסר הראיתי גרם ממילא, ולא על ידי חוועדה.

בית המשפט המחוזי בירושלים

14 יולי 2013

עש"א 2424-10-12 סלומון נ' של הבריאות

סיכום

1

2 56. סיכומי של דבר, לא מצאתי כל פגם בחלטת המשיב להתלות את רישיונו של המערער
3 לתקופה של שלושה חודשים. על כן, דין הערעור להידחות.

4 ניתן היום, ז' אב תשע"ג, 14 יולי 2013, בהעדר הצדדים.

5

6 בן-ציון גרינברגר, שופט

7

8

9

10

11

12